تحلیل

قیمت نفت کاهشی شد

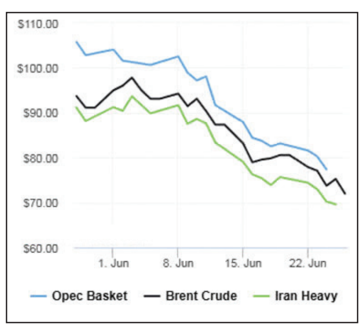

قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال دیروز با ۳ دلار و ۲۷ سنت معادل ۴.۳۴ درصد کاهش به ۷۱ دلار و ۹۹ سنت رسید. به گزارش تسنیم به نقل از رویترز، قیمت نفت خام در روز جمعه بیش از ۳ درصد کاهش یافت و در مسیر ثبت یک افت شدید هفتگی قرار گرفت. این در حالی است که نفتکش‌ها از تنگه هرمز عبور می‌کنند و نگرانی‌های عرضه یک روز پس از اصابت یک کشتی باری در نزدیکی عمان، کاهش یافته است. قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال دیروز با ۳ دلار و ۲۷ سنت معادل ۴.۳۴ درصد کاهش به ۷۱ دلار و ۹۹ سنت رسید. نفت وست تگزاس اینترمدیت آمریکا هم با ۲ دلار و ۶۹ سنت معادل ۳.۷۴ درصد کاهش، ۶۹ دلار و ۲۳ سنت معامله می‌شود. شاخص برنت ۱۰.۸۶ درصد و نفت آمریکا حدود ۹.۶۲ درصد در طول هفته گذشته کاهش قیمت داشته‌اند. فیل فلین، تحلیلگر ارشد در پرایس فیوچرز گروپ، گفت: «این احساس به‌طور فزاینده‌ای در حال تقویت است که نفت به حرکت خود از طریق تنگه هرمز ادامه خواهد داد». پیش از توافق آتش‌بس ۶۰ روزه، بازارها نگران بودند که عرضه نتواند پاسخگوی تقاضا باشد، اما به نظر می‌رسد این ترس‌ها در حال برطرف شدن هستند. داده‌های حمل‌ونقل شرکت LSEG نشان می‌دهد که غول نفتی آرامکوی عربستان در روز جمعه بارگیری نفت را در پایانه راس تنوره در خلیج فارس، پس از توقفی نزدیک به چهار ماهه، از سر گرفته است. بر اساس این داده‌ها، دو فروند نفتکش بسیار بزرگ که هر یک ظرفیت بارگیری ۲ میلیون بشکه نفت را دارند، در حال بارگیری در این پایانه بودند و یک نفتکش دیگر نیز در نزدیکی آن در انتظار بود. هر دوی این شاخص‌های نفتی بیش از ۲ درصد در روز پنجشنبه جهش یافتند. این افزایش قیمت پس از آن رخ داد که یک کشتی باری توسط یک پرتابه ناشناخته در نزدیکی عمان مورد اصابت قرار گرفت. دو مقام آمریکایی به رویترز گفتند که ایران هنگام عبور کشتی باری از تنگه، به سمت آن شلیک کرده است. مقامات ایرانی نیز اعلام کردند که امنیت شناورهای عبوری از خارج از مسیرهای تعیین‌شده هرمز تضمین نمی‌شود. ایران در روز جمعه مجدداً بر حق خود برای کنترل کشتیرانی در تنگه هرمز تأکید کرد و به کشورهای خلیج فارس هشدار داد که از آمریکا حمایت نکنند. داده‌های روز پنجشنبه نشان داد که محموله‌های نفت خام از طریق این تنگه در هفته گذشته به بالاترین سطح خود از زمان آغاز درگیری آمریکا و رژیم صهیونیستی با ایران در اواخر فوریه رسیده است. با این حال، علی‌رغم توافق آتش‌بس که منجر به بازگشایی این آبراه شد، ترافیک کلی همچنان بسیار پایین‌تر از میانگین روزانه پیش از جنگ است. در همین حال، خبرگزاری دولتی تاس در روز جمعه گزارش داد که مقامات روسیه در حال بررسی ممنوعیت صادرات گازوئیل برای چندین ماه هستند. روسیه، به‌عنوان یکی از صادرکنندگان بزرگ گازوئیل، پس از آنکه حملات پهپادی اوکراین آسیب‌های گسترده‌ای به پالایشگاه‌های نفت و سایر زیرساخت‌های انرژی این کشور وارد کرده، با مشکلاتی در تأمین سوخت مواجه شده است.

رویداد

صرفه‌جویی معادل ظرفیت یک سد با نصب تجهیزات کاهنده مصرف آب

در شرایطی که مصرف آب هر ایرانی حدود ۶۰ لیتر بیشتر از الگوی استاندارد است، شرکت آب و فاضلاب استان تهران هدف‌گذاری کرده با نصب ادوات کاهنده مصرف در یک میلیون و ۵۰۰ هزار واحد مسکونی، سالانه ۷۳ میلیون مترمکعب آب معادل ظرفیت یک سد صرفه‌جویی کند. به گزارش ایسنا، شرکت آب و فاضلاب استان تهران هدف‌گذاری کرده است با نصب ادوات کاهنده مصرف در یک میلیون و ۵۰۰ هزار واحد مسکونی، سالانه حدود ۷۳ میلیون مترمکعب آب صرفه‌جویی کند؛ رقمی که به گفته مسوولان معادل ظرفیت یک سد است و می‌تواند نقش مهمی در مدیریت منابع آبی پایتخت ایفا کند. این برنامه در شرایطی دنبال می‌شود که اگرچه میزان بارندگی‌های امسال نسبت به سال گذشته ۱۸ درصد افزایش یافته، اما بارش‌ها همچنان ۳۴ درصد کمتر از میانگین بلندمدت است و کمبود ذخایر آبی همچنان یکی از چالش‌های اصلی کشور به شمار می‌رود. بر اساس الگوی تعیین‌شده، سرانه مصرف آب برای هر نفر در شبانه‌روز ۱۳۰ لیتر است، اما در حال حاضر این میزان به حدود ۱۹۰ لیتر رسیده که نشان می‌دهد مصرف آب هر ایرانی به‌طور متوسط ۶۰ لیتر بیشتر از الگوی متعارف است. به تأکید مسوولان، میانگین مصرف آب در کشور همچنان بالاتر از سطح مطلوب قرار دارد و این موضوع ضرورت اصلاح الگوی مصرف و استفاده از ابزارهای مدیریت مصرف را دوچندان کرده است. در همین راستا، دولت با تمرکز بر سیاست‌های تشویقی و هدفمند، توسعه استفاده از تجهیزات کاهنده مصرف آب را در دستور کار قرار داده است. این تجهیزات بدون کاهش رفاه خانوار، مصرف آب را به شکل قابل توجهی کاهش می‌دهند؛ به گونه‌ای که استفاده از سرشیرها و سردوش‌های کاهنده مصرف می‌تواند تا ۳۰ درصد و در برخی موارد حتی بیشتر، مصرف آب خانوار را کاهش دهد. علاوه بر کاهش مصرف آب، استفاده از این تجهیزات موجب کاهش مصرف انرژی، حفاظت از محیط زیست، صرفه‌جویی اقتصادی برای کشور و کاهش هزینه‌های خانوارها نیز می‌شود. بهنام بخشی- سخنگوی شرکت آب و فاضلاب استان تهران- با اشاره به اهداف این طرح اعلام کرده است: در صورت کاهش روزانه ۴۰ لیتر مصرف برای هر نفر در جمعیت هدف، سالانه حدود ۷۳ میلیون مترمکعب صرفه‌جویی در مصرف آب ایجاد خواهد شد که معادل ظرفیت یک سد است. به گفته وی، شهروندان تهرانی می‌توانند از طریق تماس با سامانه ۱۲۲ درخواست نصب تجهیزات کاهنده مصرف را ثبت کنند. نصب این تجهیزات به‌صورت رایگان توسط کارشناسان آبفا انجام می‌شود و هزینه خرید ادوات نیز در قالب تسهیلات ۱۲ ماهه از طریق قبوض آب‌بها دریافت خواهد شد.

«تعادل» از بازار نفت گزارش می‌دهد

طلای سیاه ایران؛ نفس تازه بازار انرژی

بازار جهانی نفت در سال‌های اخیر بیش از هر زمان دیگری به تعادل عرضه و تقاضا حساس شده است. کوچک‌ترین تغییر در میزان تولید یا صادرات یک کشور می‌تواند بر قیمت‌ها در بازارهای جهانی اثر بگذارد. در چنین شرایطی، بازگشت یا افزایش صادرات نفت ایران همواره به عنوان یکی از عوامل مهم در معادلات انرژی جهان مطرح بوده است. حالا خبرهایی درباره احتمال فراهم شدن فرصتی محدود برای ادامه صادرات نفت ایران منتشر شده که می‌تواند هم برای اقتصاد کشور و هم برای بازار جهانی انرژی پیامدهای قابل توجهی داشته باشد.

ایران به عنوان یکی از بزرگ‌ترین دارندگان ذخایر نفتی جهان، ظرفیت قابل توجهی برای عرضه نفت به بازارهای بین‌المللی دارد. هرچند طی سال‌های گذشته تحریم‌ها مانع از بهره‌برداری کامل از این ظرفیت شده، اما حتی در همین شرایط نیز نفت ایران همچنان یکی از بازیگران اثرگذار در بازار جهانی باقی مانده است. افزایش صادرات نفت ایران می‌تواند از یک سو به تقویت منابع ارزی کشور کمک کند و از سوی دیگر در تنظیم تعادل عرضه و تقاضا در بازار جهانی نقش داشته باشد.

بازار نفت به‌طور سنتی نسبت به هر گونه تغییر در عرضه بسیار حساس است. زمانی که عرضه نفت کاهش پیدا می‌کند، قیمت‌ها در بازار جهانی افزایش می‌یابد و بالعکس، افزایش عرضه می‌تواند به کاهش یا تعدیل قیمت‌ها منجر شود. در چنین فضایی، ورود نفت بیشتر از سوی ایران می‌تواند یکی از عواملی باشد که فشار قیمتی بر بازار جهانی را کاهش دهد و به ایجاد ثبات بیشتر کمک کند.

در حال حاضر تقاضای جهانی برای انرژی همچنان در سطح بالایی قرار دارد. اقتصادهای بزرگ جهان، به ویژه در آسیا، همچنان وابستگی قابل توجهی به نفت دارند و رشد مصرف انرژی در بسیاری از کشورها ادامه دارد. در چنین شرایطی، هر گونه افزایش عرضه از سوی کشورهای تولیدکننده می‌تواند به متعادل شدن بازار کمک کند. ایران با توجه به ظرفیت تولید و زیرساخت‌های صادراتی خود، توانایی آن را دارد که بخشی از این نیاز بازار را تأمین کند.

برای اقتصاد ایران نیز افزایش صادرات نفت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. درآمدهای نفتی همواره یکی از منابع اصلی تأمین ارز در کشور بوده‌اند. این منابع ارزی نقش مهمی در تأمین کالاهای اساسی، مواد اولیه صنایع، تجهیزات مورد نیاز بخش‌های تولیدی و همچنین واردات اقلام دارویی و بهداشتی دارند. هرچه دسترسی به ارز بیشتر و پایدارتر باشد، امکان مدیریت بهتر بازار داخلی و کاهش فشارهای اقتصادی نیز افزایش پیدا می‌کند.

در شرایطی که اقتصاد کشور با محدودیت‌های ارزی مواجه است، آزادسازی یا افزایش صادرات نفت می‌تواند به نوعی تنفس اقتصادی برای کشور تبدیل شود. ورود ارز حاصل از فروش نفت می‌تواند به تقویت ذخایر ارزی کمک کند و دست دولت را برای مدیریت بازار ارز و کنترل نوسانات بازتر بگذارد. همچنین تأمین مالی پروژه‌های عمرانی، زیرساختی و صنعتی نیز تا حد زیادی به دسترسی به منابع ارزی وابسته است.

یکی از موضوعات مهمی که در کنار افزایش صادرات نفت مطرح می‌شود، نحوه مدیریت درآمدهای حاصل از آن است. در برخی سناریوها، بحث‌هایی درباره نظارت یا کنترل خارجی بر نحوه مصرف درآمدهای نفتی مطرح شده است. چنین موضوعی از منظر اقتصادی و حاکمیتی اهمیت زیادی دارد، زیرا درآمد حاصل از فروش منابع طبیعی یک کشور به‌طور طبیعی باید در اختیار سیاست‌گذاری داخلی آن کشور قرار داشته باشد. به همین دلیل هر گونه سازوکاری که بخواهد در نحوه مصرف این درآمدها محدودیت ایجاد کند، با حساسیت‌های جدی روبه‌رو خواهد شد.

در عین حال، افزایش صادرات نفت ایران تنها یک مساله اقتصادی داخلی نیست؛ بلکه ابعاد ژئوپلیتیکی و بازار جهانی نیز دارد. بازار نفت همواره تحت تأثیر تحولات سیاسی، تصمیم‌های تولیدکنندگان بزرگ و سیاست‌های انرژی کشورها قرار داشته است. در این میان، ایران یکی از کشورهایی است که بازگشت کامل آن به بازار جهانی می‌تواند معادلات عرضه را تا حدی تغییر دهد.

در سال‌های اخیر، بسیاری از تحلیلگران بازار انرژی معتقد بوده‌اند که حضور پررنگ‌تر نفت ایران می‌تواند به کاهش نوسانات شدید قیمتی کمک کند. هنگامی که عرضه در بازار محدود می‌شود، قیمت‌ها به سرعت افزایش پیدا می‌کند و این موضوع می‌تواند به اقتصاد جهانی فشار وارد کند. افزایش عرضه از سوی تولیدکنندگان بزرگ، از جمله ایران، می‌توانند نقش یک عامل متعادل‌کننده را ایفا کند و از جهش‌های ناگهانی قیمت جلوگیری کند.

از سوی دیگر، زیرساخت‌های نفتی ایران همچنان ظرفیت قابل توجهی برای افزایش تولید و صادرات دارند. پایانه‌های صادراتی، ناوگان نفتکش‌ها و تجربه طولانی در تجارت نفتی باعث شده است که ایران بتواند در صورت فراهم شدن شرایط، در مدت زمان نسبتاً کوتاهی میزان صادرات خود را افزایش دهد. این موضوع یکی از مزیت‌های مهم کشور در بازار جهانی نفت محسوب می‌شود.

البته تحقق کامل این ظرفیت‌ها به مجموعه‌ای از عوامل بستگی دارد؛ از شرایط سیاسی و بین‌المللی گرفته تا سیاست‌های داخلی در حوزه انرژی و اقتصاد. تجربه سال‌های گذشته نشان داده است که بازار نفت به شدت تحت تأثیر تصمیم‌های سیاسی قرار دارد و هر گونه تغییر در فضای روابط بین‌المللی می‌تواند مسیر صادرات نفت را تغییر دهد.

با این حال، آنچه روشن است این است که نفت همچنان یکی از ابزارهای مهم اقتصادی ایران در تعامل با جهان به شمار می‌رود. افزایش صادرات نفت می‌تواند نه تنها منابع ارزی کشور را تقویت کند، بلکه جایگاه ایران را در بازار جهانی انرژی نیز تثبیت کند. حضور فعال‌تر در این بازار به معنای افزایش قدرت چانه‌زنی اقتصادی و تقویت نقش کشور در معادلات انرژی جهان خواهد بود.

از منظر اقتصادی داخلی نیز مدیریت درست درآمدهای نفتی اهمیت زیادی دارد. تجربه نشان داده است که استفاده هدفمند از این منابع می‌تواند به توسعه زیرساخت‌ها، تقویت بخش تولید و کاهش وابستگی اقتصاد به نوسانات خارجی کمک کند. در مقابل، اگر این درآمدها بدون برنامه‌ریزی دقیق مصرف شود، ممکن است اثرات کوتاه‌مدت داشته باشد اما در بلندمدت نتواند به تقویت پایه‌های اقتصاد کشور کمک کند.

در مجموع، افزایش صادرات نفت ایران را می‌توان فرصتی مهم برای اقتصاد کشور و همچنین عاملی برای ایجاد تعادل بیشتر در بازار جهانی انرژی دانست. بازار نفت همچنان به عرضه پایدار نیاز دارد و ایران نیز ظرفیت آن را دارد که بخشی از این نیاز را تأمین کند. اگر این ظرفیت به شکل مؤثر مورد استفاده قرار گیرد، می‌تواند هم به بهبود وضعیت اقتصادی کشور کمک کند و هم در تنظیم معادلات بازار جهانی نفت نقش مهمی ایفا کند.

در نهایت، نفت ایران همچنان یکی از عناصر تعیین‌کننده در معادلات انرژی جهان است؛ منبعی که اگر مسیر حضور آن در بازار جهانی هموار شود، می‌تواند هم برای اقتصاد داخلی فرصت‌ساز باشد و هم برای بازار جهانی عاملی برای ثبات و تعادل بیشتر.

گازهای همراه؛ حلقه پنهان امنیت انرژی و کاهش ناترازی ایران

جمع‌آوری گازهای همراه با تبدیل اتلاف به عرضه پایدار، ناترازی انرژی را کاهش می‌دهد و تاب‌آوری شبکه گاز و برق را افزایش می‌دهد.

به گزارش مهر، امنیت انرژی در سال‌های اخیر بیش از هر زمان دیگری به یکی از مسائل راهبردی اقتصاد ایران تبدیل شده است. رشد مصرف، فرسودگی بخشی از زیرساخت‌ها، افزایش تقاضای فصلی، محدودیت سرمایه‌گذاری در توسعه میادین و فشار هم‌زمان بر شبکه گاز و برق، باعث شده مفهوم ناترازی انرژی از یک هشدار کارشناسی به یک واقعیت عملیاتی تبدیل شود. در چنین شرایطی، هر منبعی که بتواند بدون نیاز به اکتشاف جدید و با تکیه بر ظرفیت‌های موجود به عرضه انرژی اضافه شود، اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. گازهای همراه نفت دقیقاً در همین نقطه قرار می‌گیرند؛ منابعی که هم‌زمان با تولید نفت از میادین خارج می‌شوند، اما در صورت نبود زیرساخت جمع‌آوری، فرآورش و انتقال، یا در مشعل‌ها سوزانده می‌شوند یا بخشی از ارزش اقتصادی و انرژی خود را از دست می‌دهند.

جمع‌آوری این گازها در نگاه نخست ممکن است یک پروژه فنی در صنعت نفت به نظر برسد، اما در واقع بخشی از سیاست کلان امنیت انرژی است؛ زیرا گازی را که پیش‌تر هدر می‌رفت به خوراک قابل استفاده برای شبکه، نیروگاه‌ها، صنایع، پتروشیمی‌ها یا تزریق به میادین نفتی تبدیل می‌کند.

گاز همراه از این جهت اهمیت دارد که برخلاف بسیاری از منابع جدید انرژی، نیازمند کشف میدان تازه نیست. این گاز در جریان تولید نفت به دست می‌آید و مساله اصلی، ایجاد زنجیره‌ای منسجم برای مهار، جمع‌آوری، شیرین‌سازی، تفکیک، انتقال و مصرف آن است. بنابراین، پروژه‌های جمع‌آوری گازهای همراه از منظر اقتصادی و امنیتی دو کارکرد هم‌زمان دارند: نخست، جلوگیری از اتلاف یک منبع ارزشمند و دوم، افزایش ظرفیت تأمین در شرایطی که کشور با رشد تقاضا و محدودیت عرضه روبه‌رو است. هر مترمکعب گازی که از مشعل‌ها به شبکه مصرف یا زنجیره ارزش منتقل شود، می‌تواند بخشی از فشار بر منابع اصلی گاز را کاهش دهد. این موضوع به‌ویژه برای کشوری که بخش بزرگی از تولید برق، گرمایش خانگی، سوخت صنایع و خوراک پتروشیمی آن به گاز وابسته است، اهمیتی فراتر از صرفه‌جویی دارد و به مساله پایداری اقتصاد و خدمات عمومی تبدیل می‌شود. ناترازی انرژی معمولاً زمانی آشکار می‌شود که تقاضا در یک دوره مشخص از توان عرضه پایدار فراتر می‌رود. در ایران، این وضعیت در فصل سرد در بخش گاز و در فصل گرم در بخش برق بیشتر خود را نشان می‌دهد. در زمستان، افزایش مصرف خانگی و تجاری باعث می‌شود گاز کمتری به نیروگاه‌ها و صنایع برسد و در نتیجه یا بخشی از صنایع با محدودیت مصرف مواجه شوند یا نیروگاه‌ها به سمت سوخت‌های جایگزین مانند گازوئیل و مازوت بروند. در تابستان نیز رشد مصرف برق فشار تازه‌ای بر نیروگاه‌ها وارد می‌کند و اگر تأمین سوخت نیروگاهی پایدار نباشد، ریسک خاموشی یا کاهش ذخیره عملیاتی شبکه افزایش می‌یابد. در این میان، جمع‌آوری گازهای همراه می‌تواند یکی از ابزارهای کاهش این ریسک باشد، زیرا عرضه‌ای مکمل و داخلی ایجاد می‌کند که به کاهش شکاف میان تولید و مصرف کمک می‌کند.

اثر این پروژه‌ها را باید در چند سطح دید. در سطح نخست، افزایش مستقیم عرضه گاز قرار دارد. وقتی گازهای همراه پس از جمع‌آوری و فرآورش وارد شبکه می‌شوند یا به مصرف نیروگاهی، صنعتی و پتروشیمی می‌رسند، بخشی از نیاز از محل منبعی تأمین می‌شود که پیش‌تر در عمل از چرخه مصرف خارج بود. این افزایش عرضه شاید به‌تنهایی همه ناترازی را حل نکند، اما در شرایط اوج مصرف می‌تواند نقش ضربه‌گیر داشته باشد. در سیستم‌های انرژی، گاهی همین ظرفیت‌های مکمل هستند که از تبدیل فشار عرضه به بحران جلوگیری می‌کنند. چند میلیون مترمکعب گاز اضافه در روز، در زمان اوج مصرف، می‌تواند تفاوت میان استمرار تولید یک واحد صنعتی، کاهش مصرف سوخت مایع در نیروگاه یا جلوگیری از افت فشار در بخشی از شبکه باشد.

در سطح دوم، جمع‌آوری گازهای همراه به کاهش مصرف سوخت‌های مایع کمک می‌کند. وقتی گاز کافی در اختیار نیروگاه‌ها نباشد، استفاده از سوخت مایع افزایش می‌یابد. این جایگزینی نه‌تنها هزینه اقتصادی بالاتری دارد، بلکه پیامدهای زیست‌محیطی و عملیاتی بیشتری نیز ایجاد می‌کند. سوخت مایع باید تولید، حمل، ذخیره و توزیع شود و در برخی موارد کیفیت احتراق و آلایندگی آن چالش‌های جدی ایجاد می‌کند. بنابراین، هر مقدار گاز همراهی که بتواند جایگزین سوخت مایع در نیروگاه یا صنعت شود، هم امنیت تأمین را تقویت می‌کند و هم هزینه‌های جانبی سیستم انرژی را کاهش می‌دهد. این مساله برای تاب‌آوری شبکه برق نیز مهم است، زیرا پایداری سوخت نیروگاه‌ها یکی از شروط اصلی پایداری تولید برق است.

در سطح سوم، این پروژه‌ها به حفظ تولید صنعتی و کاهش اختلال در زنجیره‌های اقتصادی کمک می‌کنند. ناترازی گاز فقط مساله خانوار یا نیروگاه نیست؛ بسیاری از صنایع انرژی‌بر مانند فولاد، سیمان، پتروشیمی و پالایشگاه‌ها به تأمین مستمر انرژی وابسته‌اند. محدودیت گاز در این صنایع به کاهش تولید، افزایش هزینه، اختلال در صادرات و کاهش درآمد بنگاه‌ها منجر می‌شود. اگر جمع‌آوری گازهای همراه بتواند بخشی از خوراک یا سوخت مورد نیاز این بخش‌ها را تأمین کند، آثار آن به فراتر از بخش انرژی سرایت می‌کند و به ثبات اقتصادی کمک می‌کند. به همین دلیل، ارزش این پروژه‌ها صرفاً با قیمت گاز جمع‌آوری‌شده سنجیده نمی‌شود، بلکه باید هزینه جلوگیری‌شده از خاموشی، افت تولید، مصرف سوخت مایع، آلودگی و کاهش صادرات را نیز در نظر گرفت.

تاب‌آوری سیستم انرژی یعنی توانایی آن برای ادامه عملکرد در برابر شوک‌ها، نوسان‌ها و اختلال‌ها. این شوک‌ها می‌توانند فصلی، فنی، اقتصادی یا حتی ناشی از رشد غیرمنتظره مصرف باشند. جمع‌آوری گازهای همراه تاب‌آوری را از مسیر افزایش تنوع و انعطاف‌پذیری تقویت می‌کند. هرچه منابع تأمین گاز متنوع‌تر باشد و سیستم بتواند از ظرفیت‌های پراکنده‌تری استفاده کند، آسیب‌پذیری آن در برابر اختلال در یک میدان، خط انتقال یا مرکز تولید کاهش می‌یابد. گازهای همراه، به دلیل پراکندگی در مناطق نفت‌خیز و ارتباط مستقیم با تولید نفت، می‌توانند بخشی از این تنوع را ایجاد کنند؛ البته به شرط آنکه زیرساخت جمع‌آوری و انتقال به‌درستی طراحی شود و ارتباط آن با نیازهای منطقه‌ای و ملی برقرار باشد.

بعد زیست‌محیطی این پروژه‌ها نیز مستقیماً با امنیت انرژی پیوند دارد. سوزاندن گاز در مشعل‌ها علاوه بر انتشار آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای، به معنای هدررفت منبعی است که می‌توانست در خدمت تولید، گرمایش یا ارزش‌آفرینی صنعتی قرار گیرد. کاهش فلرینگ یا مشعل‌سوزی، هم کیفیت محیط زیست مناطق نفت‌خیز را بهبود می‌دهد و هم تصویر حکمرانی انرژی را ارتقا می‌بخشد. در دنیای امروز، امنیت انرژی فقط به معنای داشتن ذخایر فراوان نیست؛ بلکه به معنای استفاده کارآمد، پایدار و کم‌اتلاف از منابع موجود است. کشوری که بخش قابل توجهی از گاز همراه خود را می‌سوزاند، در واقع بخشی از ظرفیت امنیت انرژی خود را از دست می‌دهد. بنابراین، مهار این گازها نشانه‌ای از حرکت به سمت بهره‌وری بالاتر و مدیریت هوشمندتر منابع است.

با این حال، موفقیت پروژه‌های جمع‌آوری گازهای همراه به چند پیش‌شرط مهم وابسته است. نخست، سرمایه‌گذاری پایدار و مدل اقتصادی جذاب لازم است. بسیاری از این پروژه‌ها در مناطق عملیاتی دشوار، با نیاز به تجهیزات فشرده‌سازی، خطوط لوله، واحدهای فرآورش و فناوری‌های کنترل آلایندگی اجرا می‌شوند و بدون تأمین مالی مناسب به نتیجه نمی‌رسند. دوم، هماهنگی میان بخش نفت، گاز، برق و صنعت ضروری است. اگر گاز جمع‌آوری شود اما برای مصرف آن برنامه مشخص وجود نداشته باشد، بخشی از مزیت پروژه از بین می‌رود. سوم، باید اولویت‌بندی میادین و مناطق بر اساس حجم گاز همراه، نزدیکی به زیرساخت‌ها، شدت مشعل‌سوزی و نیاز منطقه‌ای انجام شود تا منابع محدود به پروژه‌هایی اختصاص یابد که بیشترین اثر را بر کاهش ناترازی و افزایش تاب‌آوری دارند.

در نهایت، جمع‌آوری گازهای همراه را باید بخشی از یک بسته بزرگ‌تر برای اصلاح نظام انرژی دانست. این پروژه‌ها جایگزین توسعه میادین گازی، بهینه‌سازی مصرف، اصلاح الگوی مصرف خانگی، افزایش راندمان نیروگاه‌ها یا توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر نیستند، اما مکملی بسیار مهم برای همه این سیاست‌ها محسوب می‌شوند. مزیت اصلی آنها این است که از دل اتلاف موجود، ظرفیت جدید می‌سازند. در شرایطی که تأمین انرژی با محدودیت سرمایه، رشد مصرف و فشارهای فصلی روبه‌رو است، چنین ظرفیتی ارزش راهبردی دارد. اگر گازهای همراه به‌جای سوختن در مشعل‌ها وارد چرخه تولید و مصرف شوند، کشور نه‌تنها گاز بیشتری در اختیار خواهد داشت، بلکه شبکه انرژی آن انعطاف‌پذیرتر، اقتصاد آن پایدارتر و محیط زیست آن کم‌آسیب‌تر خواهد بود. از این منظر، جمع‌آوری گازهای همراه یکی از عملی‌ترین مسیرها برای تبدیل یک چالش قدیمی به فرصتی تازه در امنیت انرژی ایران است.

معاون وزیر نیرو

درخواست عراق از ایران برای اجرای پروژه نیروگاه تجدیدپذیر

معاون وزیر نیرو گفت: عراق از ایران درخواست همکاری و انتقال تجربه در حوزه تجدیدپذیر داشته است اما هنوز خیلی جدی نیست.

محسن طرزطلب در گفت‌وگو با ایلنا، درباره اجرای پروژه نیروگاه تجدیدپذیر در کشورهای همسایه اظهار داشت: عراق از ایران درخواست همکاری و انتقال تجربه در حوزه تجدیدپذیر داشته است اما هنوز خیلی جدی نیست، ما می‌توانیم تجاربی که در احداث نیروگاه خورشیدی داریم در اختیارشان قرار دهیم. ما این امکان را هم داریم که پروژه نیروگاهی در این کشور اجرا کنیم.

وی تاکید کرد: ما همچنین می‌توانیم دانش حوزه تجدیدپذیر را در اختیار کشورهای متقاضی از جمله عراق قرار داده و تجربیات بدست آمده را به صنعت برق دیگر کشورها منتقل کنیم.

رییس سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق گفت: ما می‌توانیم سمت خواف و سیستان و بلوچستان نیروگاه بادی اجرا کنیم و از این مسیر به کشور افغانستان انتقال برق داشته باشیم.

وی با بیان اینکه امکان صادرات برق تجدیدپذیر وجود دارد، تصریح کرد: اگر کسی در این حوزه سرمایه‌گذاری کند مجوزهای مورد نیاز را در اختیارشان قرار می‌دهیم. طرزطلب خاطرنشان کرد: فعلا امکان صادرات ۱۰ درصد میزان تولید برای سرمایه‌گذار بخش خصوصی فراهم است، اما محدودیتی وجود ندارد اگر کسی سرمایه‌گذاری کند و بر اساس FS حاضریم این شرایط را فراهم کنیم که میزان برق صادراتی افزایش یابد.

وی یادآور شد: صادرات برق توسط بخش خصوصی به این صورت است که باید خودشان مشتری پیدا کرده و برق تولیدی را به‌فروش برسانند.

اخبار

تداوم تولید نفت ونزوئلا پس از زمین‌لرزه سهمگین

وزیر نفت ونزوئلا از ادامه تولید نفت با وجود وقوع دو زمین‌لرزه بیش از هفت‌ریشتری در این کشور خبر داد. به گزارش ایلنا از خبرگزاری رویترز، پائولا هنائو روز جمعه (پنجم تیر) اعلام کرد که تولید نفت خام این کشور تحت‌تأثیر وقوع دو زمین‌لرزه شدید قرار نگرفته، اما قطعی برق همچنان مانع احیای کامل فعالیت‌های بندری، پالایشی و پتروشیمی شده است. زیرساخت‌های انرژی ونزوئلا از جمله میدان‌های نفتی مهم و پایانه‌های صادراتی این کشور تحت‌تأثیر این زمین‌لرزه قرار نگرفته‌اند. وزیر نفت ونزوئلا، در گفت‌وگوی رادیویی با اعلام اینکه تولید نفت خام به‌طور کلی یک‌میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز است، گفت که مقام‌های این کشور در حال ارزیابی ذخیره‌سازی سوخت هستند، با این حال گاز و بنزین برای مردم تأمین می‌شود. وی افزود: وضع عملیاتی میدان‌ها عادی است و همه چاه‌ها فعال و در حال تولید هستند. با این حال، منابع و ساکنان محلی گفتند که برق مناطق نزدیک به مرکز زلزله قطع شده است. فعالیت پالایشگاه ال پالیتو با ظرفیت روزانه ۱۴۶ هزار بشکه روز جمعه به دلیل قطع برق متوقف شد، در حالی که به گفته کارگران این تأسیسات، راه‌اندازی دوباره فعالیت مجتمع پتروشیمی مورون، دومین مجتمع بزرگ ونزوئلا، به همین دلیل به کندی پیش می‌رود.

بارگیری نفت در پایانه راس تنوره عربستان از سر گرفته شد

داده‌های کشتیرانی نشان داد که شرکت سعودی آرامکو عربستان بارگیری نفت خام را از پایانه راس تنوره در خلیج فارس از سر گرفته است. به گزارش ایلنا از خبرگزاری رویترز، داده‌های کشتیرانی نشان داد که شرکت سعودی آرامکو هم‌زمان با خوش‌بینی‌ها نسبت به عادی‌شدن عرضه خاورمیانه، روز جمعه (پنجم تیر) بارگیری نفت خام را در پایانه راس تنوره در خلیج فارس پس از حدود چهار ماه توقف از سر گرفت. تولیدکنندگان خاورمیانه در آستانه تفاهم ایران و آمریکا برای پایان‌دادن به جنگ و برطرف‌شدن اختلال تردد از تنگه هرمز، گذرگاه حدود یک‌پنجم از جریان نفت و گاز طبیعی مایع‌شده (ال‌ان‌جی) جهان، تولید و صادرات نفت و گاز را افزایش داده بودند. داده‌های کشتیرانی روز جمعه نشان داد که دو نفتکش غول‌پیکر (VLCC) تحت کنترل شرکت کشتیرانی بحری عربستان سعودی در حال بارگیری نفت خام در پایانه راس تنوره، بزرگ‌ترین بندر نفتی جهان، دیده شده‌اند؛ در حالی که یک نفتکش دیگر به‌سمت این پایانه در حرکت و چهارمین نفتکش غول‌پیکر در نزدیکی آن منتظر بارگیری است. هر نفتکش غول‌پیکر از ظرفیت بارگیری ۲ میلیون بشکه نفت برخوردار است. پایانه راس تنوره در ساحل شرقی عربستان سعودی در خلیج فارس و غرب تنگه هرمز قرار دارد. این پایانه پیش از آغاز جنگ آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران بیش از ۵ میلیون بشکه نفت خام در روز صادر می‌کرد. بزرگ‌ترین پالایشگاه عربستان با ظرفیت ۵۵۰ هزار بشکه در روز هم در پایانه راس تنوره واقع شده است که فعالیت آن در طول جنگ علیه ایران به عنوان اقدامی احتیاطی متوقف شد. داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG) نشان داد که سعودی آرامکو آخرین بار در هشتم مارس (۱۷ اسفند ۱۴۰۴) یک محموله از پایانه راس تنوره به مقصد چین بارگیری کرد، اما پس از اختلال تردد از تنگه هرمز مجبور شد محموله را از بندر ینبع در دریای سرخ صادر کند. داده‌ها نشان داد که صادرات روزانه نفت خام عربستان سعودی در سه ماه گذشته به دلیل جنگ علیه ایران از بیش از ۷ میلیون بشکه در ماه فوریه به حدود ۴ میلیون بشکه کاهش یافته است. قیمت نفت در معامله‌های روز جمعه پس از افزایش جریان عرضه از تنگه هرمز با افت بیش از یک دلاری برای هر بشکه همراه شد. براساس این گزارش، احتمال می‌رود شرکت سعودی آرامکو هفته آینده با افزایش رقابت بین تولیدکنندگان، قیمت‌های ماه اوت را به‌شدت کاهش دهد. شرکت دولتی بازاریابی نفت عراق موسوم به سومو (SOMO) و قطر، پس از کویت و امارات متحده عربی مناقصه‌هایی را برای فروش نفت خام اعلام کردند. در همین حال، ایران پس از معافیت از تحریم‌های آمریکا، صادرات نفت خود را افزایش خواهد داد.

ادامه از صفحه اول

مسکن در اقتصاد پساجنگ موتور محرک رونق یا فرصت از دست رفته؟

افزایش تعاملات اقتصادی با جهان، اعتماد بیشتر سرمایه‌گذاران خارجی و گسترش روابط اقتصادی با کشورهای منطقه، شرایطی متفاوت از گذشته ایجاد خواهد کرد. در چنین فضایی، ایران می‌تواند با تکیه بر ظرفیت‌های زیرساختی، منابع طبیعی و نیروی انسانی خود، به یکی از اقتصادهای مهم منطقه تبدیل شود. با این حال، تحقق چنین چشم‌اندازی مستلزم آن است که سیاست‌گذاری اقتصادی کشور با شرایط جدید هماهنگ شود. اگر اقتصاد ایران بخواهد از فرصت‌های ایجادشده بهره‌برداری کند، باید اصلاحات ساختاری، تسهیل فضای کسب‌وکار و تقویت نقش بخش خصوصی را در اولویت قرار دهد. تنها در این صورت است که منابع مالی جدید می‌توانند به رشد واقعی اقتصاد و رونق پایدار در بخش‌هایی مانند مسکن منجر شوند. در مجموع، اگر روند تحولات اقتصادی به همین شکل ادامه پیدا کند، می‌توان انتظار داشت که در سال‌های پیش‌رو اقتصاد ایران وارد مرحله تازه‌ای از توسعه شود. در این میان، بخش مسکن و ساختمان به دلیل ظرفیت گسترده خود در جذب سرمایه و ایجاد اشتغال، می‌تواند به یکی از اصلی‌ترین موتورهای حرکت این اقتصاد تبدیل شود؛ مشروط بر آنکه سیاست‌های اقتصادی کشور نیز همگام با این فرصت تاریخی اصلاح و به‌روز شوند.